

брендів, загострення потреби торгівлі в пошуку альтернатив. Проте українські ритейлери виявили мобільність і здатність швидко адаптуватись до критичних ситуацій. Формування асортименту та безперервна діяльність досягається: прискореним пошуком альтернативних джерел постачання, укладанням договорів з локальними постачальниками; розширенням зовнішніх зв'язків та обсягів власного імпорту; організацією постачання оминаючи оптові структури, фасуванням товарів власних торгових марок; підбором асортименту з урахуванням соціальної напруги.

Найсуттєвіше відновлення у електронної торгівлі, яка майже повністю зупинилась наприкінці лютого (за перші два тижні її обсяги впали до 5% від довоєнних). Проте, цей сегмент довів свою стійкість, витривалість і здатність швидко адаптуватися і відновлюватися (у травні – до 80%, а у червні-липні – 90% довоєнних обсягів). Основні тенденції її відновлення такі: повернення та збільшення онлайн-покупок (14% споживачів здійснили першу онлайн-покупку лише після початку війни); кількість покупок зменшилась в усіх категоріях за незмінного або більшого середнього чеку; найбільший попит спостерігався на зоотовари і побутову техніку, косметику, одяг, взуття, найнижчий – продукти та дитячі товари; рекламодавці витрачають вдвічі менші бюджети, але конкуренція зростає.

Отже, роздрібна торгівля України, незважаючи на масштабні виклики, має певний запас міцності, що дозволило підтримувати фінансово-економічний стан країни і реалізацію соціальних завдань.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Retail Association of Ukraine : <https://rau.ua>.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ КООПЕРАТИВНОГО РУХУ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Н. А. ГРИНЮК, канд. екон. наук, доцент
Державний торговельно-економічний університет
02156 Україна м. Київ, вул. Кіото, 19
nataliyahrynyuk@gmail.com

В умовах глобалізації світового економічного простору однією із доволі потужних сфер інтеграції є міжнародний кооперативний рух. Кооперативні форми господарювання набули широкого розповсюдження в економіці більшості держав: у світі діє більше 1 млн кооперативних організацій понад 130 видів, які об'єднують більше 1 млрд людей [1].

Вагомість кооперативного сектора економіки підтверджується досвідом розвитку вищезначеної форми діяльності в країнах ЄС: майже половину загальної кількості кооперативів у світі складають європейські кооперативи, членами яких є близько 150 млн людей з 46 країн Європи [2].

Економічні системи більшості європейських країн досить подібні українській, тому позитивні тенденції в їх кооперативному русі доцільно застосовувати і в Україні.

На сьогодні в наукових напрацюваннях потенціал кооперативного сектора здебільшого розглядається у відриві від європейських тенденцій розвитку і лише в декількох працях в узагальненому вигляді висвітлюються підходи до вирішення питань підвищення ефективності міжнародної діяльності кооперативного сектора національної економіки. Крім того, недостатня увага приділяється дослідженням можливостей використання досвіду європейської споживчої кооперації як засобу підвищення національної конкурентоспроможності у світогосподарських зв'язках.

Сучасний європейський кооперативний рух характеризують надзвичайно позитивні тенденції в частині споживчої кооперації: нарощення обсягів діяльності і ролі в економіці країн; диверсифікація діяльності в нові сфери; високий рівень інтеграції кооперативів різних галузей діяльності; зростання інноваційного характеру кооперативного господарювання; активна державна підтримка і стимулювання кооперативної діяльності [3]. Але, незважаючи на різноступеневий досвід комерціалізації кооперативної діяльності, як свідчить сучасний і півторастолітній досвід існування кооперативних підприємств, запорукою успішного функціонування споживчої кооперації є дотримання фундаментальних кооперативних принципів: демократичних засад функціонування, відданість інтересам пайовиків і соціальна спрямованість діяльності. Відродження цільових засад діяльності більшості кооперативних організацій Європи обумовило орієнтацію діяльності виключно на власних членів, що стало імпульсом зародження і розвитку «кооперативів нової хвилі».

В сучасних умовах глобалізації економіки розвиток вітчизняної кооперації неможливий без використання досвіду і умов діяльності кооперативних підприємств в країнах з розвинутою економікою.

Споживча кооперація України як важлива складова багатокладної економіки України в процесі реформувань спрямовує свої зусилля на створення власної моделі господарювання, адекватної ринковій економіці: оптимізується склад і галузева структура, удосконалюються функції, розвиваються нові види діяльності. Діяльність національної споживчої кооперації є багатогалузевою й охоплює гуртову та роздрібну торгівлю, заготівлі, виробництво, будівництво, транспорт, освіту, надання послуг та зовнішньоекономічну діяльність, що обумовлює її значний потенціал як у формуванні внутрішнього ринку, так і у використанні переваг від участі у міжнародному поділі праці і євроінтеграційних процесах.

Головними напрямками розвитку споживчої кооперації України на основі досвіду тенденцій європейських країн мають стати:

- запровадження нових кооперативних форм інтегрування (між підприємствами в середині системи споживчої кооперації; між підприємствами споживчої кооперації і підприємствами інших форм власності) шляхом створення багатofункціональних кооперативів

(виробничих, постачальницьких, сервісних, маркетингових, кредитних кооперативів) та спільних підприємств;

- активізація і диверсифікація діяльності кооперативних підприємств в нових сферах (туризму, освіти, охорони здоров'я, лізингової діяльності, франчайзингу, інформаційно-консалтингових послуг);

- створення технопарків та інноваційних структур інших типів з метою підвищення технічного та технологічного рівня виробництва, освоєння потенційних ринків, визначення спеціалізації системи споживчої кооперації в міжнародному поділі праці.

В сучасних умовах стратегічною метою розвитку споживчої кооперації повинно стати максимальне використання всіх переваг та потенційних можливостей співпраці з європейськими кооперативними інституціями. Запозичення зарубіжного досвіду розвитку кооперативних систем дозволить не лише інтенсифікувати розвиток кооперативного сектора української економіки, а й модернізувати і оптимізувати всю національну економіку.

Список використаних джерел:

1. Cooperative Values and Principles for Corporate Social Responsibility. [Electronic resource]. – URL: <http://www.ica.coop> (Дата звернення: 27.10.2022).

2. ICA Activities [Electronic resource]. – URL: <http://www.ica.coop/activities/index.html> (Дата звернення: 27.10.2022).

3. European Community of Consumer Co-operatives. [Electronic resource]. – URL: <http://www.eurocoop.org/en/> (Дата звернення: 27.10.2022)

СПІЧРАЙТИНГ: СУТНІСТЬ, ЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ

*І. М. ДАШКО, д-р екон. наук., проф.
Запорізький національний університет,
69600, Україна, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66
irina.znu@i.ua*

Спічрайтерство бере початок із Стародавньої Греції, де люди, що займалися цим заняттям називалися «логографами». Вони писали тексти підсудним, щоб ті виступали з ними в суді. Тоді обвинувачувані повинні були захищатися самостійно. Деякі люди не були видатними ораторами, тому собі на допомогу вони кликали логографів. Спічрайтинг (Speechwriting з англ. «написання промови») – підготовка і написання текстів для усних виступів перед аудиторією. А. Кривоносов вважав, що спічрайтинг – це специфічна PR-технологія, яка представлена у вигляді підготовки та написання PR-тексту, призначеного для усного виконання, а також консалтинг будь-якої особи з організації публічного виступу та його виконання.

В світі відомі наступні відомі спічрайтери: